

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Пархомчук Микола Анатолійович

УДК 338.43:336

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Пархомчук М. А.

Керівник роботи
Куrowsька Н. О.
к. е. н., доцент

Житомир – 2019

АНОТАЦІЯ

Пархомчук М. А. – Стратегія управління фінансовими ресурсами підприємства. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Житомирський національний агроекологічний університет, 2019.

В кваліфікаційній роботі викладено теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. Теоретично обґрунтовано методичні підходи до управління фінансовими ресурсами підприємства. Досліджено стан та ефективність управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Запропоновано шляхи удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами на підприємстві.

Ключові слова: фінансові ресурси, механізм управління, підприємство, прибутковість, фінансовий стан.

SUMMARY

Parkhomchuk M. A. – Strategy of managing current resources of the enterprise. Manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". – Zhytomyr National Agroecological University, 2019.

The professional work outlines the theoretical, methodological and practical aspects of managing the major resource enterprises. The theoretically sound methods used to manage the necessary resources of the enterprise. The condition and efficiency of management that were implemented at the enterprise were investigated. The ways that have fully implemented business management using enterprise resources are suggested.

Keywords: financial resources, management mechanism, enterprise, profitability, financial condition.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність та класифікація джерел фінансових ресурсів підприємства.....	8
1.2. Методичні підходи до управління фінансовими ресурсами підприємства.....	11
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. СТАН УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	16
2.1. Діагностика фінансово-економічного стану ПАТ «Коростенський хлібозавод».....	16
2.2. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами на підприємстві.....	19
Висновки до розділу 2.....	22
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	23
3.1. Застосування SWOT-аналізу в управлінні фінансовими ресурсами підприємства.....	23
3.2. Шляхи удосконалення системи управління фінансовими ресурсами підприємства.....	26
Висновки до розділу 3.....	29
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми та аналіз останніх досліджень. Сучасний стан економіки характеризується скороченням національного виробництва, що супроводжується кризовими явищами в економіці. Зокрема, спостерігається недостатній рівень системи управління фінансовими ресурсами – найважливішого чинника ефективного розвитку підприємства. Тому система управління фінансовими ресурсами потребує розробки стратегічних напрямів їх формування, розподілу та використання.

Дослідження питань раціонального використання та ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства відображено у наукових працях таких вчених, як: Б. О. Белов, І. Ю. Бланк, Д. В. Ванькович, О. Д. Василик, Т. Ф. Григоращ, В. І. Головка, Я. Я. Губенко, С. Д. Джерелейко, Л. М. Дорохова, А. Г. Загородній, Л. В. Недільська, В. М. Опарін, В. Ф. Палій, К. В. Панич, А. М. Поддєрьогін та ін. Проте, ряд важливих питань щодо розробки стратегічних напрямів управління фінансовими ресурсами підприємства потребують подальшого дослідження.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є теоретико-методичне обґрунтування стратегічних напрямів управління фінансовими ресурсами підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо їх реалізації.

Мета дослідження зумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- теоретично обґрунтувати сутність фінансових ресурсів як об'єкта управління;
- висвітлити методичні підходи до управління фінансовими ресурсами;
- провести діагностику фінансово-економічного стану ПАТ «Коростенський хлібозавод»;
- оцінити стан управління фінансовими ресурсами підприємства;
- намітити шляхи удосконалення системи управління фінансовими ресурсами;

– на основі SWOT-аналізу запропонувати напрями удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес управління фінансовими ресурсами підприємства. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних положень щодо удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано методи: *теоретичного узагальнення і порівняння* – для розкриття економічного змісту та сутності фінансових ресурсів підприємства; *абстрактно-логічний* – для формулювання теоретичних висновків і узагальнень; *статистико-економічний* – для дослідження стану управління фінансовими ресурсами підприємства; *SWOT-аналізу* – для узагальнення напрямів удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами; факторного аналізу за трьохфакторною моделлю Дюпона для повного аналізу фінансових ресурсів з метою визначення впливу факторів на формування цих показників; *графічний та табличний прийоми* – для наочного зображення одержаних результатів та ін.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. В процесі дослідження отримано результати аналізу за трьохфакторною моделлю Дюпона, які свідчать про те, що зменшення рентабельності власного капіталу ПАТ «Коростенський хлібозавод» відбулося за рахунок зменшення розміру власного капіталу, коефіцієнту оборотності активів і виручки від реалізації, а також зростання коефіцієнта фінансової залежності.

Практичне значення одержаних результатів. Загальні положення та пропозиції за результатами дослідження можуть використовуватись у фінансовому менеджменті вітчизняних підприємств.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи були викладені у доповідях автора на тему:

– «Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства», оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання: 2018» (30 листопада 2018 р., ЖНАЕУ);

– «Діагностика фінансового стану ПАТ «Коростенський хлібозавод»», оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Фінансове забезпечення економіки» (30 травня 2019 р., ЖНАЕУ);

– «Напрями вдосконалення управління фінансовими ресурсами ПАТ «Коростенський хлібозавод»», оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання: 2019» (20 листопада 2019 р., ЖНАЕУ).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Основний текст роботи викладено на 28 сторінках комп'ютерного тексту. Ілюстративний матеріал представлено у 5 таблицях та 7 рисунках. Структурно робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (44 найменування), 2 додатки.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження вважаємо за доцільне сформулювати такі висновки.

1. Обґрунтовано, що формування дієвої системи управління фінансовими ресурсами є важливою складовою загальної системи управління підприємством, його фінансово-економічним станом, прибутком, капіталом, інвестиціями тощо. Зокрема, вмiле розміщення фінансових ресурсів підприємства є запорукою успіху для досягнення найкращих результатів його господарської діяльності в цілому. Відтак, ефективне управління ресурсним потенціалом також дозволяє підприємству отримувати додатковий прибуток.

2. Встановлено, що управління фінансовими ресурсами на підприємстві надає можливість виконувати економічне дослідження і спостереження за основними показниками фінансово-економічної діяльності підприємства. Це обумовлено веденням ефективного моніторингу, впровадженням контролінгу та прогнозуванням подальшого розвитку підприємства. Відтак, управління фінансовою складовою підприємства ґрунтується на ефективному організаційно-інформаційному забезпеченні, що створює необхідні умови для прийняття правильних управлінських рішень у процесі виконання стратегічних напрямів розвитку підприємства.

3. З'ясовано, що діагностика фінансового стану являє собою важливий етап підготовки та розроблення стратегічних планів і прогнозування подальшої діяльності ПАТ «Коростенський хлібозавод». У цьому контексті ефективний розподіл фінансових ресурсів має безпосередній вплив на фінансову стійкість підприємства, формування прибутку та мінімізацію фінансових та господарських ризиків. Відтак, комплексна оцінка фінансового стану повною мірою характеризує реальний стан та надає можливість окреслити перспективи подальшого розвитку підприємства.

4. Доведено, що проведення аналізу прибутковості підприємства на основі методу Дюпона, що надає можливість виявити недоліки та сформулювати

перспективні напрями покращення стану підприємства. Зокрема, з метою зростання прибутковості, підприємству необхідно покращувати показники рентабельності підприємства завдяки прийняттю та чіткому виконанню управлінських рішень щодо формуванню та використанню фінансових ресурсів. Зокрема, дані аналізу за трьохфакторною моделлю Дюпона свідчать про те, що зменшення рентабельності власного капіталу ПАТ «Коростенський хлібозавод» відбулося за рахунок зменшення розміру власного капіталу, коефіцієнту оборотності активів і виручки від реалізації, а також зростання коефіцієнта фінансової залежності.

5. Визначено, що на основі здійснення SWOT-аналізу відбувається розробка основних напрямів стратегічного планування і прогнозу подальшої діяльності організації. Тому у процесі управління фінансовими ресурсами підприємства важливого значення набуває здійснення SWOT – аналізу ПАТ «Коростенський хлібозавод». Зокрема, на основі оцінювання потужних та слабких напрямів у веденні діяльності підприємства, його ринкових перспектив та виявлення ризиків стає можливим обрання найдоцільнішої стратегії на довгострокову перспективу, що спрямована на мінімізацію слабких сторін підприємства на основі використання його маркетингових можливостей.

6. Встановлено, що система управління фінансовими ресурсами на підприємстві потребує розробки стратегічних напрямів їх формування, розподілу та використання. Основними стратегічними напрямками удосконалення управління фінансовою складовою підприємства є: управління грошовими потоками, власним капіталом з подальшим його примноженням; залишками готової продукції, а також застосування можливостей залучення позикових коштів, інвестицій; одержання державної фінансової підтримки тощо. Відтак, вдале розпорядження фінансовою складовою організації сприятиме його успішній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белов Б. О. Управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: автореферат... канд. економічних наук, спец.: 087.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Дніпропетровськ : Дніпропетровський держ. аграр. ун-т, 2009. 20 с.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. К.: Ника-Центр, 2008. 528 с.
3. Близнюк О. П., Брезинська А. П., Іванюта О. М. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Іванченко І. С., 2016. 253 с.
4. Богацька Н. М., Галюк О. В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес-процесах підприємства. *Молодий вчений*. 2013. № 2(02). С. 12-16.
5. Бондаренко Н. В., Шульга А. О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 8. С. 21-24.
6. Ванькович Д. В. Удосконалення механізму реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств. *Фінанси України*. № 9. 2004. С. 112-117.
7. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник. К.: НІОС, 2010. 416 с.
8. Головка І. В. Економічний аналіз фінансового стану підприємства [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.09 ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2009. 20 с.
9. Горбунова А. В. Удосконалення механізму діагностики фінансового стану підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 2. С. 15–28.
10. Григораш Т. Ф., Губенко Я. Я., Панич К. В. Формування джерел фінансових ресурсів підприємства та управління ними. *Молодий вчений*. № 11. 2014 р. URL: <http://molodyvcheny/files/journal/2015/11/>

11. Громова А. Є. Формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 6(1). С. 74-77.
12. Джерелейко С. Д. Управління фінансовими ресурсами промислових підприємств. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/156.pdf
13. Домбровська С. О. Вплив фінансового ризику на систему управління фінансовими ресурсами підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2016. № 2. С. 184-193.
14. Домбровська С. О. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. *Інтелект XXI*. 2017. № 6. С. 46-50.
15. Дорохова Л. М., Куровська Н. О. Стратегічні напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами аграрних підприємств. *Продуктивність агропромислового виробництва: економічні науки*. 2014. № 25. С. 8–13.
16. Дорохова Л. М., Недільська Л. В. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Бізнес Інформ*. 2017. № 1. С. 241-246.
17. Дудар Ю. Особливості управління фінансовими ресурсами малого підприємства. *Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]*. 2016. № 9. С. 53-65.
18. Казаков О. О., Казакова В. І. Оптимізація функціонального змісту процесу управління фінансовими ресурсами аграрних підприємств. *Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій*. 2016. 22, № 2. С. 88-98.
19. Козачок І. А. Економічна сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємства. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_077.pdf
20. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2011. № 47. С. 277-283.
21. Коцюбівська К. І., Грушина А. І. Стратегічний аналіз підприємства за методикою SWOT. *Бізнес Інформ*. 2017. № 10. С. 342-347.

22. Ліснічук О. А., Добродзій Д. В. Управління фінансовими ресурсами підприємства: теоретичний аспект. *Modern economics*. 2018. № 11. С. 94-97.

23. Малюков В., Мариненко Н. Модель управління фінансовими ресурсами для адаптації підприємства до умов ринкового середовища. *Схід*. 2016. № 2. С. 11-15.

24. Махначова Н. М., Семенюк І. Ю., Дмитрієва Т. І. Теоретичні та методичні основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства при здійсненні ЗЕД. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 719-723.

25. Меренкова Л. О. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 24. С. 80-83.

26. Мицишин О. Л., Федорович І. С. Діагностика фінансового стану як інструмент ефективного управління розвитком підприємства / Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: Європейський вектор – нові виклики та можливості» (Львів, 14-16 травня 2015 р.). Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. С. 654.

27. Назарова К. О., Нежива М. О. Аналіз та контроль ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 5. С. 216-220.

28. Новашина Т. С., Карпунин В. И. Финансовый анализ: [уч. пос.]. М.: Московская финансово-промышленная академия, 2015. 192 с.

29. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): [навч. посіб.]. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2002. 240 с.

30. Пархомчук М. А. Напрями вдосконалення управління фінансовими ресурсами ПАТ «Коростенський хлібозавод». Житомир : «Студентські наукові читання: 2019» (20 листопада 2019 р., ЖНАЕУ). 2019. С. 116-118.

31. Пархомчук М. А. Діагностика фінансового стану ПАТ «Коростенський хлібозавод». Матеріали студентської науково-практичної конференції

«Фінансове забезпечення економіки» (30 травня 2019 р., ЖНАЕУ). 2019. С. 145-148.

32. Пархомчук М. А. Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. Житомир : «Студентські наукові читання: 2018» (30 листопада 2018 р., ЖНАЕУ). 2018. С. 211-213.

33. Ромашко О. М., Баріляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180-184.

34. Савицька Г. В., Градова А. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2014. 654 с.

35. Сігайов А. О., Приходько В. Е. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. № 5. С. 57-61.

36. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах : навч. посіб. / вид. 2-ге, доп. Х.: ХДУХТ, 2019. URL: <http://www.hduht.edu.ua/index.php/uk/navch-proc-kaf-ahd/disc-kaf-ahd> (дата звернення 6.12.2019)

37. Тарасенко І. О., Соловей Н. М. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах невизначеності та ризику. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 7. С. 52-57.

38. Тертичний О. О., Семенець А. О., Гусар О. П. Деякі аспекти управління фінансовими ресурсами та формування фінансової стратегії підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 8. С. 30-33.

39. Тохтамиш Т. О., Ягольницький О. А. Щодо ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 37. С. 34-41.

40. Фінанси підприємств у схемах і таблицях [Текст] : практикум : у 2 ч. / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи

Національного банку України” ; [уклад.: Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Крайніков]. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. Ч. 2. 212 с.

41. Фінансова політика в аграрному секторі економіки: стан та перспективи: монографія / [І. В. Абрамова, О. М. Віленчук, Д. І. Дема та ін.]; за ред. Д. І. Деми. Житомир: ЖНАЕУ, 2015. 364 с.

42. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.

43. Шульга О. П. Управління фінансовими ресурсами промислового підприємства шляхом регулювання активності поточного кредитування. *Держава та регіони*. Серія : Економіка та підприємництво. 2016. № 4-5. С. 60-68.

44. Ющенко Н. Порівняльна характеристика методологічних підходів до проведення аналізу фінансового стану підприємства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 2. С. 346-356.